

ผนวก ค

ชาวมอญเฮ! ได้รับสัญชาติ

ผู้ลี้ภัย UN เคร้า...

พล.อ.อ. คงศักดิ์ วันทนา รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยได้สร้างคุณูปการอย่างใหญ่หลวงต่อชนกลุ่มน้อยในประเทศไทย โดยเฉพาะกลุ่มคนมอญตามแนวชายแดนไทย – พม่า ที่ได้รับอนุมัติให้สัญชาติไทยและอีกจำนวนหนึ่งได้รับอนุญาตให้คงสถานะเป็นคนเข้าเมืองโดยชอบด้วยกฎหมาย ซึ่งสิ่งเหล่านี้เป็นเรื่องที่คนมอญเรียกร้องมานาน บางคนยอมเสียเงินทองเป็นจำนวนแสนเพื่อให้ได้มาซึ่งสัญชาติไทย (ทั้ง ๆ บางครั้งก็ถูกเจ้าหน้าที่ระดับล่างหลอกลวง) การอนุญาตครั้งนี้ของกระทรวงมหาดไทยเป็นข่าวพอสสมควรในสังคมไทย เพราะที่ผ่านมาไม่มีรัฐมนตรีกระทรวงมหาดไทยคนใดอนุมัติให้สัญชาติมากกว่าท่านผู้นี้

แต่ถึงอย่างไร แม้จะเป็นข่าวและถูกต่อต้านจากบุคคลบางกลุ่มที่เห็นความมั่นคงของรัฐมากกว่าความมั่นคงของมนุษย์ที่ยากไร้ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยคนนี้ก็ยังมีเจตนาแน่วแน่ที่จะอนุมัติและอนุญาต ต่อไป โดยอ้างการกำหนดสถานะตามกฎหมายแก่ชนกลุ่มน้อยในประเทศไทยนั้น ท่านได้ยึดแนวทางที่สำคัญ 2 ประการ คือ

1. อ้างตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 มาตรา 4 ซึ่งบัญญัติว่า ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์สิทธิและเสรีภาพของบุคคล ย่อมได้รับความคุ้มครอง และมาตรา 75 บัญญัติไว้ว่า รัฐต้องดูแลให้มีการปฏิบัติตามกฎหมายคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของบุคคล...

2. ยึดแนวทางตามพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวที่ทรงมีต่อคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 18 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2544 ว่า “ประชาชนที่ที่อยู่ในประเทศเขามีนานแล้ว แต่ก็ไม่ใช่คนไทย คือ เขาไม่ถือว่าเป็นคนไทยจริง เขาอยู่และเกิดในเมืองไทย แต่ก็ไม่ได้ได้รับประโยชน์ของความเป็นไทย สิ่งนี้เป็นสิ่งที่จะต้องปฏิบัติเหมือนกัน เพราะว่าถ้าหากว่ามีคนที่อยู่ในเมืองไทยและก็มีค่าน้อยใจมาก ไม่มีใครเอาใจใส่ ก็จะทำให้ความมั่นคงของประเทศด้อยไป” ฉะนั้น เมื่อวันที่ 5 มกราคม 2549 ที่ผ่านมานี้ ทีมงานได้รับเกียรติจาก พล.อ.อ. คงศักดิ์ วันทนา รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย และ นายสุจิตต์ ปัจฉิมนันท์ ปลัดกระทรวงมหาดไทย ให้เข้าพบเพื่อสอบถามความเป็นมาของการอนุมัติเรื่องสัญชาติและความเป็นอยู่ของผู้ลี้ภัยทางการเมืองที่ก่อให้เกิดความล่าช้าในการส่งไปยังประเทศที่สาม

แนวทางกำหนดสถานะตามกฎหมายแก่ชนกลุ่มน้อยในประเทศไทย

สำนักงานสภาพัฒนาการของชาติ ซึ่งเป็นหน่วยงานหลักในการกำหนดนโยบายและแนวทางปฏิบัติในการดำเนินการกับชนกลุ่มน้อยได้แบ่งประเภทชนกลุ่มน้อยที่ทางราชการมีนโยบายในการกำหนดสถานภาพให้อาศัยอยู่ในประเทศไทยอย่างถาวร มี 13 กลุ่ม โดยคณะรัฐมนตรีได้มีมติเห็นชอบการให้สถานะเป็นบุคคลต่างด้าวเข้าเมืองโดยชอบด้วยกฎหมายและการแปลงสัญชาติเป็นไทย โดยบุตรที่เกิดในประเทศไทยจากบุคคลเหล่านี้ จะได้รับสัญชาติไทยตาม พ.ร.บ. สัญชาติและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง การกำหนดสถานะให้ได้รับตามกฎหมายแก่ชนกลุ่มน้อยนั้น กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย เป็นหน่วยงานหลัก ซึ่ง ปัจจุบัน ทั้ง 13 กลุ่ม ได้แก่ (1) เวียดนามอพยพ (2) อดีตทหารจีนคณะชาติและจีนฮ่ออพยพพลเรือน (3) อดีตโจรจีนคอมมิวนิสต์มลายู (4) ไทยลื้อ (5) ผู้อพยพเชื้อสายไทย จากจังหวัดเกาะกง กัมพูชา (6) ผู้พลัดถิ่นสัญชาติพม่าเชื้อสายไทย (7) จีนฮ่ออิสระ (8) เนปาลอพยพ (9) ผู้พลัดถิ่นสัญชาติพม่า (10) ชาวเขาที่อพยพเข้ามาอยู่ก่อนวันที่ 3 ตุลาคม 2528 (11) ผู้หลบหนีเข้าเมืองชาวลาวกวยเขอพยพที่เคยอาศัยอยู่ในประเทศไทย (12) บุคคลบนพื้นที่สูงและชุมชนบนพื้นที่สูง และ (13) ม้งในที่พักสงฆ์ถ้ำกระบอก

“ขั้นตอนในการดำเนินการ ชนกลุ่มน้อยจะต้องไปยื่นคำร้องขอสถานะตามกฎหมายพร้อมเอกสารที่เกี่ยวข้องตามหลักเกณฑ์ที่กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทยกำหนดไว้ ที่ว่าการอำเภอที่ตนดำรงอยู่ กรมการปกครองจะนำคำร้องที่ผ่านการพิจารณาจากระดับอำเภอและผ่านการพิจารณาจากคณะอนุกรรมการพิจารณาให้สัญชาติไทยแก่ชนกลุ่มน้อยระดับจังหวัด มาตรวจสอบความครบถ้วนถูกต้องของเอกสาร และส่งตรวจสอบพฤติการณ์ด้านยาเสพติด พฤติการณ์ด้านอาชญากรรม และพฤติการณ์ที่เป็นภัยต่อความมั่นคงของประเทศ จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เมื่อผ่านตรงนี้เสร็จก็จะเข้าพิจารณาในที่ประชุมคณะกรรมการพิจารณาให้สัญชาติไทยเพื่อพิจารณากลับกรองและให้ความเห็นก่อนเสนอมาอย่างผม...”

ตั้งแต่ท่านได้รับตำแหน่งอนุมัติไปแล้วเท่าไร ?

กระทรวงมหาดไทยได้ให้สถานะตามกฎหมายแก่ชนกลุ่มน้อยไปแล้วจำนวนทั้งสิ้น 13,827 ราย โดยแยกเป็นอนุมัติให้สัญชาติไทยจำนวน 9,555 ราย ได้แก่ เวียดนามอพยพ 1,356 ราย บุคคลบนพื้นที่ราบสูง 4,277 ราย ผู้พลัดถิ่นสัญชาติพม่า 2,350 ราย อดีตโจรคอมมิวนิสต์มลายู 13 ราย เนปาลอพยพ 662 ราย ไทยลื้อ 12 ราย และอดีตทหารจีนคณะชาติและจีนฮ่ออพยพพลเรือน 885 ราย และยังได้อนุญาตให้สถานะคนต่างด้าวเข้าเมืองโดยชอบด้วยกฎหมายจำนวน 4,272 ราย ได้แก่ เวียดนามอพยพ 923 ราย บุคคลบนพื้นที่ราบสูง 2,086 ราย ผู้พลัดถิ่นสัญชาติ

พม่า 825 ราย ไทยลื้อ 16 รายและอดีตทหารจีนคณะชาติและจีนฮ่ออพยพพลเรือน 93 ราย และชาวเขา 9 เผ่า 287 ราย

“ การอนุมัติและอนุญาตในครั้งนี้ในฐานะผมเคยรับราชการทหารทราบดีว่าความเดือดร้อนของพวกเขาเป็นอย่างไร และเรื่องความมั่นคงผมก็เคยอยู่ทำงานด้านนี้มาก่อน การที่นักวิชาการและมีคนบางกลุ่มเป็นห่วงนั้น ผมเรียนได้เลยว่าไม่ต้องเป็นห่วงมาก ถือเป็นของขวัญอันล้ำค่าให้แก่ผู้ที่รอคอยการได้สถานะตามกฎหมาย ในวาระดิถีขึ้นปีใหม่ 2549 นี้ ที่ประเทศไทยและคนไทยมอบให้แก่พวกเขา.”

ท่านใช้ดุลยพินิจหรือหลักเกณฑ์ใดในการอนุมัติ?

การใช้ดุลยพินิจในการให้สถานะตามกฎหมายแก่ชนกลุ่มน้อยนั้น มีคณะกรรมการพิจารณาให้สัญชาติไทยและสถานะคนต่างด้าวเข้าเมืองโดยชอบด้วยกฎหมายแก่ชนกลุ่มน้อย ทำหน้าที่ในการพิจารณากลับกรองและตรวจสอบความถูกต้องครบถ้วน ตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดอยู่แล้ว

“อย่างไรก็ดี ในการใช้ดุลยพินิจในเรื่องนี้นั้น ผมได้ให้ความสำคัญกับการเคารพศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ รวมถึงหลักการยอมรับความจริงที่ว่าชนกลุ่มน้อยเหล่านี้ได้อยู่อาศัยในประเทศไทยมาเป็นเวลานาน และไม่สามารถเดินทางกลับไปยังประเทศต้นทางได้ ทั้งนี้ เป็นการพิจารณาบนพื้นฐานของความสมดุลระหว่างหลักสิทธิมนุษยชน ความมั่นคงของมนุษย์และความมั่นคงของชาติเป็นสำคัญ...”

ชนกลุ่มน้อยที่เหลืออยู่ กระทรวงจะดำเนินการอย่างไรต่อไป?

กระทรวงมหาดไทย ได้กำหนดแผนงานที่จะดำเนินการกำหนดสถานะตามกฎหมายแก่ชนกลุ่มน้อยที่เหลืออยู่ ให้สอดคล้องกับการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์การจัดการปัญหาสถานะและสิทธิของบุคคล ตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 18 มกราคม 2548 ซึ่งยุทธศาสตร์ดังกล่าวเป็นการแก้ปัญหาในภาพรวมทั้งระบบเกี่ยวกับการกำหนดสถานะตามกฎหมายของบุคคลต่างด้าวและบุตร โดยเฉพาะส่วนที่อาศัยอยู่มานาน โดยได้เสนอจัดทำเป็นแผนดำเนินงาน ซึ่งเราได้มีโครงการหลักรองรับ ยุทธศาสตร์ 2 โครงการ

1. โครงการสำรวจและจัดทำทะเบียนประวัติและเอกสารแสดงตนสำหรับบุคคลที่ไม่มีชื่ออยู่ในระบบทะเบียนราษฎร
2. โครงการเร่งรัดให้สถานะตามกฎหมายกับบุคคลที่อพยพเข้ามาอยู่ในประเทศไทยติดต่อกันเป็นเวลานาน

โครงการทั้ง 2 โครงการนี้ ปัจจุบันอยู่ระหว่างเสนอคณะรัฐมนตรี เพื่อพิจารณาอนุมัติ และรับรองว่าตราบโดที่ผมยังอยู่ในตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย เรื่องนี้ผมยังคง ดำเนินการต่อไป ขอให้ชนกลุ่มน้อยสบายใจได้ แต่บางครั้งเรื่องเหล่านี้อาจจะต้องใช้เวลา สดท้าย ท่านรัฐมนตรีมีอะไรจะฝากถึงคนมอญที่ได้รับสัญชาติไทยและสถานะคนต่างด้าวที่เข้า เมืองโดยชอบด้วยกฎหมายหรือไม่?

ในการดำเนินการให้สถานะตามกฎหมายนั้น เป็นการดำเนินการโดยคำนึงถึงหลัก กฎหมาย หลักเมตตธรรม มนุษยธรรม รวมถึงระเบียบทางราชการและแนวทางที่กำหนดไว้อย่าง เคร่งครัด

"ขอให้คนมอญหรือชนกลุ่มน้อยอื่น ๆ ที่ได้รับสัญชาติไทยได้ตระหนักและมีจิตสำนึกใน ความเป็นพลเมืองของไทย มีความจงรักภักดีต่อประเทศชาติ มีความสามัคคีและร่วมมือกันในการ พัฒนาท้องถิ่นและประเทศชาติให้เจริญรุ่งเรืองต่อไป..." พล.อ.อ. คงศักดิ์ วันทนา รัฐมนตรีว่าการ กระทรวงมหาดไทย ได้กล่าวทิ้งท้าย...

ส่วนประเด็นที่พวกเราชาวมอญหรือแม้แต่กลุ่มอื่น ๆ ต้องการที่จะทราบต่อไปก็คือจะ ดำเนินการอย่างไรกับบุคคลที่ขึ้นทะเบียนไว้กับ UNHCR จะทำอะไร เมื่อให้เข้าใจและทราบ นโยบายของกระทรวงมหาดไทย ที่มันงานก็ไม่พลาดโอกาสที่จะสนองตอบความต้องการจึงได้เรียนถาม นายสุจริต ปัจฉิมนันท์ ปลัดกระทรวงมหาดไทย ซึ่งเป็นผู้รับสนองนโยบายกระทรวงมหาดไทย โดยตรง

สำหรับความเป็นมาของผู้หนีภัยการสู้รบจากพม่า เราได้รับการอธิบายจาก ปลัดกระทรวงมหาดไทยว่า นับตั้งแต่ปี 2527 เป็นต้นมารัฐบาลไทยได้ผ่อนปรนให้ผู้หนีภัยจากการ สู้รบจากพม่าอาศัยอยู่ในเขตไทยได้เป็นการชั่วคราวตามหลักมนุษยธรรมในฐานะ "ผู้อพยพ" การดำเนินการของกระทรวงมหาดไทยต่อผู้หนีภัยการสู้รบจากพม่า?

ได้มอบให้จังหวัดแต่ละจังหวัดตามแนวชายแดนเป็นผู้ดำเนินการตามนโยบายของสภา ความมั่นคงแห่งชาติ (สมช.) ซึ่งในทางปฏิบัติจังหวัดก็จะร่วมกับฝ่ายทหารและส่วนราชการที่ เกี่ยวข้องเป็นผู้พิจารณาสถานการณ์การกำหนดพื้นที่เพื่อใช้เป็นพื้นที่พักพิงชั่วคราว

" กระทรวงมหาดไทยของเราเอง ก็มีหน้าที่ในการดำเนินการจัดทำทะเบียนประวัติผู้หนี ภัยการสู้รบปัจจุบันมีอยู่ประมาณ 109,897 คนโดยอาศัยอยู่ในพื้นที่พักพิงชั่วคราวจำนวน 9 แห่ง ใน 4 จังหวัด (จ.กาญจนบุรี จ.ราชบุรี จ.ตาก จ.แม่ฮ่องสอน)..."

ผู้หนีภัยบางคนกล่าวว่าทางรัฐบาลไทยไม่อนุญาตให้เขาไปประเทศที่สาม?

เราได้รับการยืนยันจากปลัดกระทรวงมหาดไทยว่าการที่จะได้ไปยังประเทศที่สามหรือไม่นั้น ไม่ได้อยู่ที่รัฐบาลไทยหรือกระทรวงมหาดไทยแต่อยู่ที่ตัวของผู้หนีภัยด้วยว่าเข้าหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้หรือไม่ และเมื่อเข้าหลักเกณฑ์แล้วประเทศที่จะรับบุคคลกลุ่มนี้ไปเขายินดีรับหรือไม่

“ประเทศที่รับไปบางประเทศรับครั้งละไม่กี่คน เราอยากให้เป็นอยู่แล้ว เราไม่ขัดข้องขอให้ประเทศนั้น ๆ ขอมหาเถระทางรัฐบาลไทยยินดี และอยู่ในประเทศไทย เราก็มีเจ้าหน้าที่ดูแลอยู่...”

การทุจริตในการทำบัตรประชาชน/ทะเบียนบ้านของเจ้าหน้าที่ระดับล่าง?

การสวมบุคคลเข้ามามีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายเป็นนโยบายหลักของกระทรวงมหาดไทยที่จะจัดการกับบุคคลเหล่านี้

“หากสอบสวนแล้วพบว่าดำเนินการไม่ถูกต้องก็ต้องให้ออกจากราชการไว้ก่อน แล้วก็จะทำการสอบทั้งวินัยและถูกดำเนินคดีทางอาญาไปด้วย ตอนนี้ก็มีบางคนที่ถูกลงโทษอยู่..”

ไม่มีใบเสร็จ (หลักฐาน) ท่านจะอย่างไร?

หากแจ้งมายังกระทรวงมหาดไทย ทางกระทรวงก็จะดำเนินการเข้าไปสอบสวน สืบสวนในทางลับ ซึ่งหากมีจริงเราจะรู้ได้ ไม่ต้องเป็นห่วงเรื่องเหล่านี้รับรองได้ ขอให้แจ้งมาเราจะดำเนินการให้ ทั้งวินัยและอาญาหากมีข้อมูล...

ที่มา: จดหมายอิเล็กทรอนิกส์จากลอท ทอ ชาวมอญสังขละบุรี เมื่อวันที่ 6 มกราคม 2549